

قاچاق فرآورده‌هاک نفتی و پیامدهاک آن

نویسندگان

علیرضا همتی

محمدحسین عباس‌نژاد (عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

علی قنبری (عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

علی همتی

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۵

دانشگاه علوم انتظامی امین

قاچاق فرآورده‌های نفتی و پیامدهای آن

نویسندگان: علیرضا همتی، محمدحسین عباس‌نژاد، علی قنبری، علی همتی

ناظر علمی: دکتر حسین ذوالفقاری

نشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آرامگاه ساز: فرهنگ‌شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ ک...

نشانی دانشگاه: تهران، ابتدای اتوبان شهید خرازی - خیابان شهید جدی اردبیلی - دانشگاه علوم

انتظامی امین - تلفن ۸۹۳۱۲۹۳

عنوان و نام پدیدآور : قاچاق فرآورده‌های نفتی و پیامدهای آن/نویسندگان علیرضا همتی...[و دیگران].

مشخصات نشر : تهران : دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۲۴ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جلد رومبوئی.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۱۴۵-۸

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : نویسندگان علیرضا همتی، محمدحسین عباس‌نژاد، علی قنبری، علی همتی.

موضوع : قاچاق - ایران موضوع: Smuggling -- Iran

موضوع : نفت - ایران - فرآورده‌ها موضوع: Petroleum products - Iran

موضوع : قاچاق - ایران - جنبه‌های اجتماعی

موضوع : Social aspects - IranSmuggling:

موضوع : قاچاق - ایران - پیشگیری موضوع: Smuggling - Iran - Prevention

موضوع : نفت - ایران - صنعت و تجارت

موضوع : Petroleum industry and trade -- Iran

رده‌بندی دیویی : ۱۳۳۰۹۵۵/۳۶۴ رده‌بندی کنگره: HV۷۰۳۹/۲/اق۱۳۱۳۹۵

شماره کتابشناسی ملی : ۴۳۱۴۰۹۸

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جلید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به‌منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیهای هم‌اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و لایق آنها با یکدیگر، روزبه‌روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله عاری است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تألیف آثار علمی برجسته و معتبر اساساً مفاهیم آن‌ها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که می‌توان در سایه آن بستر مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی نخبگان کشور، سامان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و دانش‌سازان امور پلیسی داخلی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر آثار تألیفی از این دست، گامی هر چند کوچک در این مسیر برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین

فہرست مطالب

[illegible]

- ۳۴..... سود بازرگانی ۷-۸-۱
- ۳۵..... حقوق ورودی ۸-۸-۱
- ۳۵..... ارزش گمرکی ۹-۸-۱
- ۳۵..... هزینه‌های گمرکی ۱۰-۸-۱
- ۳۶..... عوارض گمرکی ۱۱-۸-۱
- ۳۶..... تعرفه ۱۲-۸-۱
- ۳۶..... ورود موقت ۱۳-۸-۱
- ۳۷..... ترانزیت گمرکی ۱۴-۸-۱
- ۳۷..... صادرات ۱۵-۸-۱
- ۳۷..... صادرات قطعی ۱۶-۸-۱
- ۳۹..... ساد کننده بازارچه مرزی ۱۷-۸-۱
- ۳۹..... انواع صادرات ۹-۱
- ۳۹..... کالای مجاز ۱-۹-۱
- ۴۰..... کالای مجاز مروط ۲-۹-۱
- ۴۱..... کالای ممنوع ۳-۹-۱
- ۴۲..... منابع ۱۰-۱
- ۴۵..... فصل دوم: تاریخچه و عوامل مؤثر بر قاچاق
- ۴۵..... مقدمه ۱-۲
- ۴۵..... تاریخچه قاچاق ۲-۲
- ۵۲..... عوامل مؤثر بر قاچاق کالا و ارز ۳-۲
- ۵۵..... قاچاق در بعد پدیده‌ای در بازار ۱-۳-۲
- ۵۶..... عوامل ریشه‌ای قاچاق ۲-۱-۳-۲
- ۶۳..... سودآوری بالای قاچاق کالا ۳-۱-۳-۲
- ۶۳..... پرداخت یارانه به برخی کالاها در داخل کشور ۴-۱-۳-۲
- ۶۴..... بالا بودن تعرفه‌های گمرکی ۵-۱-۳-۲

۶۵.....	۲-۳-۱-۶- پایین بودن خطر قاچاق کالا.....
۶۶.....	۲-۳-۱-۷- بروکراسی و ساختار اداری ناکارآمد.....
۶۷.....	۲-۳-۱-۸- محرومیت ساکنان مناطق مرزی.....
۶۸.....	۲-۳-۱-۹- عدم درست جانداختن مالیات بر ارزش افزوده.....
۶۸.....	۲-۳-۱-۱۰- عدم ارائه تعریف جامع و کامل از قاچاق کالا.....
۶۸.....	۲-۳-۱-۱۱- عدم تولید برخی از کالاهای مورد نیاز مردم در داخل کشور.....
۶۸.....	۲-۳-۱-۱۲- وجود تقاضا در داخل کشور.....
۶۹.....	۲-۳-۱-۱۳- محدودیت ها و ممنوعیت های بیش از حد.....
۶۹.....	۲-۳-۱-۱۴- خنک های اقتصادی.....
۷۰.....	۲-۳-۱-۱۵- وجود مرزهای طولانی.....
۷۰.....	۲-۳-۱-۱۶- سطح پایین قیمت کالاهای قاچاق در مقایسه با محصولات داخلی.....
۷۱.....	۲-۳-۱-۱۷- صنایع و تولید داخلی.....
۷۱.....	۲-۳-۱-۱۸- موارد ارتش یا همکاری در میان برخی از عوامل نیروی انتظامی در مرزها.....
۷۲.....	۲-۳-۱-۱۹- همکاری برخی از عوامل ترانزیت با قاچاقچیان.....
۷۲.....	۲-۳-۱-۲۰- یکپارچگی بین ادارات.....
۷۲.....	۲-۳-۱-۲۱- ناکارآمدی بعضی از نیروهای امنیتی.....
۷۲.....	۲-۳-۱-۲۲- شیوه های ورود کالای قاچاق به کشور.....
۷۴.....	۲-۳-۱-۲۳- علل ناکارآمدی مقابله با قاچاق.....
۷۴.....	۲-۳-۱-۲۴- عوامل ناکارآمدی در حوزه اقتصاد.....
۷۵.....	۲-۳-۱-۲۵- عوامل ناکارآمدی سیاسی.....
۷۶.....	۲-۳-۱-۲۶- عوامل ناکارآمدی فرهنگی- اجتماعی.....
۷۷.....	۲-۳-۱-۲۷- برخی عوامل دیگر.....
۷۹.....	۲-۳-۱-۲۸- منابع.....
۸۱.....	فصل سوم: آثار منفی قاچاق و پیامدهای آن.....
۸۱.....	۳-۱- مقدمه.....

- ۱-۱-۳- آثار منفی قاچاق بر اقتصاد و سیاست‌های اجرایی دولت ۸۱
- ۱-۲-۳- آثار منفی قاچاق بر سیاست‌های بازرگانی ۸۳
- ۱-۳-۳- آثار منفی قاچاق بر درآمدهای عمومی دولت ۸۴
- ۱-۴-۳- آثار منفی قاچاق کالا بر سلامت جامعه و مصرف‌کنندگان ۸۴
- ۲-۳- آثار و پیامدهای قاچاق کالا ۸۵
- ۱-۲-۳- خدشه در تخصیصات ارزی دولت برای واردات کالاهای اساسی ۸۶
- ۲-۲-۳- اختلال در الگوی مصرف جامعه ۸۶
- ۳-۲-۳- تضعیف تولیدات صنعتی داخلی ۸۷
- ۴-۱-۳- ایجاد تنش در رقابت‌های بازار داخلی ۸۸
- ۳-۳- کاهش فرصت‌های شغلی ۸۸
- ۳-۳-۲- افزایش لگوهای ناسازگار زیست‌فرهنگی ۸۹
- ۳-۲-۳- تضعیف فرهنگ کار ۸۹
- ۳-۲-۳- تضعیف صادرات غیرنفتی ۹۰
- ۳-۲-۳- گسترش فرسایش اقتصادی ۹۰
- ۳-۲-۳- ایجاد معضلات امنیتی ۹۱
- ۳-۳- پیامدهای امنیتی قاچاق ۱۰۴
- ۱-۳-۳- پیامدهای مستقیم امنیتی قاچاق ۱۰۵
- ۲-۳-۳- پیامدهای غیرمستقیم امنیتی قاچاق ۱۰۵
- ۴-۳- منابع ۱۰۶
- فصل چهارم: انواع فرآورده‌های نفتی و صادرات آن ۱۰۷**
- ۱-۴- انواع فرآورده‌های نفتی ۱۰۷
- ۲-۴- فرآورده‌های نفتی تولید کشور ۱۰۸
- ۱-۲-۴- بنزین موتور معمولی بدون سرب ۱۰۸
- ۲-۲-۴- بنزین موتور سوپر بدون سرب ۱۰۹
- ۳-۲-۴- گازوئیل ۱۰۹

- ۱۱۰..... نفت سفید ۴-۲-۴
- ۱۱۰..... نفت گاز ۵-۲-۴
- ۱۱۱..... نفت کوره ۱۸۰ و ۲۳۰ ۶-۲-۴
- ۱۱۱..... نفت کوره ۲۸۰ و ۳۸۰ ۷-۲-۴
- ۱۱۱..... نفت کوره سنگین ۸-۲-۴
- ۱۱۲..... حلال‌های ۴۰۴ و ۴۰۶ و ۴۱۰ ۹-۲-۴
- ۱۱۲..... حلال‌های ۴۰۰ و ۴۰۹ (آروماتیک بالا) ۱۰-۲-۴
- ۱۱۲..... حلال‌های ۴۰۲ (آروماتیک پایین) و ۴۰۳ (آروماتیک بالا) ۱۱-۲-۴
- ۱۱۳..... سوخت جت ATK ۱۲-۲-۴
- ۱۱۳..... سوخت جت JP4 ۱۳-۲-۴
- ۱۱۴..... بنزین هوا با ۰۰ L ۱۴-۲-۴
- ۱۱۴..... گاز مایع ۱۵-۲-۴
- ۱۱۵..... پالایشگاه تهران ۱۶-۲-۴
- ۱۱۵..... گاز مایع ۱-۱۶-۲-۴
- ۱۱۵..... بنزین ۲-۱۶-۲-۴
- ۱۱۵..... سوخت جت سنگین ۳-۱۶-۲-۴
- ۱۱۶..... نفت سفید ۴-۱۶-۲-۴
- ۱۱۶..... نفت کوره ۵-۱۶-۲-۴
- ۱۱۷..... گوگرد ۶-۱۶-۲-۴
- ۱۱۷..... روغن پایه سبک ۷-۱۶-۲-۴
- ۱۱۷..... پالایشگاه شانژند اراک ۱۷-۲-۴
- ۱۱۹..... پتروشیمی شیراز ۱۸-۲-۴
- ۱۲۰..... صادرات فرآورده‌های نفتی ۳-۴
- ۱۲۲..... میزان تولید، واردات و صادرات فرآورده‌های نفتی ۴-۴
- ۱۳۵..... منابع ۵-۴

- فصل پنجم: قاچاق فرآورده‌های نفتی..... ۱۳۷
- ۱-۵- قاچاق فرآورده‌های نفتی ۱۳۷
- ۲-۵- ده نکته درباره قاچاق سوخت..... ۱۳۸
- ۳-۵- قاچاق سوخت در کشورهای دنیا ۱۴۴
- ۴-۵- قاچاق سوخت در ایران به تفکیک مناطق ۱۴۶
- ۱-۴-۵- وضعیت قاچاق سوخت در استان‌های شرقی ۱۴۶
- ۲-۴-۵- وضعیت قاچاق سوخت در استان‌های غربی ۱۴۹
- ۳-۴-۵- قاچاق سوخت در استان‌های جنوبی ۱۵۱
- ۴-۵- وضعیت قاچاق سوخت در استان‌های مرکزی ایران ۱۵۴
- ۵-۵- نقش قاچاق سوخت در اقتصاد ایران ۱۵۷
- ۶-۵- پیامدهای قاچاق سوخت ۱۵۸
- ۱-۶-۵- اثر قاچاق سوخت بر اقتصاد و سرمایه ملی ۱۵۹
- ۲-۶-۵- اثر قاچاق سوخت بر تولید و اشتغال ۱۶۰
- ۳-۶-۵- اثر قاچاق سوخت بر محیط زیست ۱۶۰
- ۴-۶-۵- اثر قاچاق سوخت بر امنیت ملی ۱۶۱
- ۱-۴-۶-۵- بعد فرهنگی ۱۶۲
- ۲-۴-۶-۵- بعد اقتصادی ۱۶۳
- ۷-۵- روش‌های قاچاق سوخت ۱۶۵
- ۱-۷-۵- خروج سوخت از سیستم توزیع ۱۶۵
- ۲-۷-۵- خروج سوخت از مرز ۱۶۶
- ۸-۵- علل و زمینه‌های قاچاق فرآورده‌های نفتی ۱۶۸
- ۹-۵- هدفمندی یارانه‌ها و قاچاق سوخت ۱۷۰
- ۱۰-۵- دلایل مدیریت در قاچاق سوخت ۱۷۴
- ۱۱-۵- روش‌های مبارزه با قاچاق فرآورده‌های نفتی ۱۷۷
- ۱-۱۱-۵- دستورالعمل ۶۸ ماده مبارزه و کنترل با قاچاق سوخت یارانه‌ای ۱۸۰

۱۸۰	۵-۱۱-۱- فصل اول: تعاریف
۱۸۲	۵-۱۱-۲- فصل دوم: سهمیه فرآورده‌های نفتی
۱۸۷	۵-۱۱-۳- فصل سوم: تولید و صادرات مشتقات مایع نفت و گاز
۱۹۵	۵-۱۱-۴- فصل چهارم: حمل سوخت اضافی
۱۹۹	۵-۱۱-۵- فصل پنجم: انحراف از مسیر
۲۰۲	۵-۱۱-۶- فصل ششم: حمل و نقل دریایی
۲۰۴	۵-۱۱-۷- فصل هفتم: مجاری عرضه
۲۰۶	۵-۱۱-۸- فصل هشتم: موارد عمومی
۲۱۱	۵-۲- قانون کاهش مصرف ماینتورینگ
۲۱۲	۵-۱۳- تصویب و قانون سوخت
۲۱۳	۵-۱۴- روش‌های کاهش فاجعات سوخت در کشور
۲۱۴	۵-۱۴-۱- نظارت بر مصرف سوخت و عرضه سوخت
۲۱۴	۵-۱۴-۲- کاهش تفاوت قیمت نفت داخل با خارج کشور
۲۱۷	۵-۱۴-۳- اشتغالزایی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای
۲۲۰	۵-۱۴-۴- تصحیح قوانین و نظارت بر عملکرد متوان
۲۲۱	۵-۱۴-۵- فرهنگ سازی
۲۲۲	۵-۱۵- منابع

پیشگفتار

یکی از مهم‌ترین چالش‌های کشورهای در حال توسعه، فساد مالی ناشی از اقتصاد زیرزمینی بوده و مصداق بارز آن قاچاق است. کشورمان نیز به عنوان یک کشور در حال توسعه، اخیراً با نوع جدیدی از قاچاق کالا در حوزه فرآورده‌های سوخت مواجه شده است. خطرات ناشی از قاچاق بی‌رویه فرآورده نفتی ضمن تهدید اقتصاد ملی و ایجاد بحران در نظام‌های اجتماعی، مالی و ... بر روی خطرات امنیتی را نیز فراهم نموده است. حجم بالای قاچاق فرآورده‌های نفتی، دارای خسارت‌های فراوانی بر اقتصاد ملی است. برای مثال آماری که رئیس ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز برای ارزش تقریبی قاچاق گازوئیل بیان نموده، قابل توجه است. اگر هزینه تولید یا تأمین هر لیتر گازوئیل رقمی نزدیک به ۱۰۰۰ تومان فرض شود، روزانه نزدیک به ۱۰ میلیارد تومان از این طریق در مصرف منابع کشور صرفه جویی حاصل می‌شود که به معنی صرفه جویی سالانه ۳ تا ۴ هزار میلیارد تومانی است.

از سویی دیگر با جلوگیری از قاچاق سوخت می‌توان شرایط را برای تأمین سوخت مورد نیاز کشور نیز فراهم کرد. همچنین این موضوع می‌بایست مدنظر مسئولان امر قرار گیرد که افزایش قاچاق کالا و سوخت سرمایه‌های ملی را از بین می‌برد. با توجه به رقم بالای قاچاق سوخت و اهمیت این میزان سرمایه برای اقتصاد کشور، بررسی و تبیین راهکار برای جلوگیری از قاچاق فرآورده‌های نفتی از کشور ضروری به نظر می‌رسد و

در سال فرهنگ و اقتصاد با عزم ملی و مدیریت جهادی، این موضوع پررنگ‌تر شده است و باید با قاچاق فرآورده‌های نفتی، جدی‌تر برخورد نمود. لذا در این کتاب، ضمن معرفی پدیده قاچاق فرآورده‌های نفتی به راهکارهای مبارزه با آن می‌پردازیم تا با امید به پروردگار بتوانیم قدمی در راه ریشه کن نمودن پدیده قاچاق برداریم.

www.ketab.ir